

พระราชบัญญัติ

ทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๘

เป็นปีที่ ๔๐ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยทนายความ และให้มีกฎหมายว่าด้วยการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัติ^๕นี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติ^๕ทนายความ พ.ศ. ๒๕๐๘ และพระราชบัญญัติ^๕ทนายความ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๔

บรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับ^๖อื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้ว ในพระราชบัญญัติ^๕นี้หรือขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัติ^๕นี้ ให้ใช้พระราชบัญญัติ^๕นี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติ^๕นี้

“ทนายความ” หมายความว่า ผู้ที่สถาปนายความได้รับจดทะเบียน และออกใบอนุญาตให้เป็นทนายความ

“สภานายกพิเศษ” หมายความว่า สภานายกพิเศษแห่งสภาทนายความ

“นายก” หมายความว่า นายกสภาทนายความ

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการสภาทนายความ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการสภาทนายความ

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกสภาทนายความ

“ข้อบังคับ” หมายความว่า ข้อบังคับสภาทนายความ

“ใบอนุญาต” หมายความว่า ใบอนุญาตให้เป็นทนายความ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราช

บัญญัติ^๕

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัติ^{๕๕} และให้อำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัติ^{๕๕} และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติ^{๕๕}

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

สภาพนายความ

มาตรา ๖ ให้มีสภาขึ้นสภาหนึ่งเรียกว่า “สภาพนายความ” ประกอบด้วยคณะกรรมการสภาพนายความและสมาชิกสภาพนายความ มีวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ^{๕๕}

ให้สภาพนายความเป็นนิติบุคคล

มาตรา ๗ สภาพนายความมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- (๑) ส่งเสริมการศึกษาและการประกอบวิชาชีพนายความ
- (๒) ควบคุมมรรยาทของทนายความ
- (๓) ส่งเสริมความสามัคคีและผดุงเกียรติของสมาชิกสภาพนาย

ความ

- (๔) ส่งเสริมและจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกสภาพนายความ

(๕) ส่งเสริม ช่วยเหลือ แนะนำ เผยแพร่ และให้การศึกษาแก่ประชาชนในเรื่องที่เกี่ยวกับกฎหมาย

เล่ม ๑๐๒ ตอนที่ ๑๒๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๕ กันยายน ๒๕๒๘

มาตรา ๘ สภานายความมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดทะเบียนและออกใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติ^๕
- (๒) ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสภานายความ และตามอำนาจหน้าที่ซึ่งกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ^๕

มาตรา ๙ สภานายความอาจมีรายได้ดังต่อไปนี้

- (๑) ค่าจดทะเบียน ค่าบำรุงและค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัติ^๕
- (๒) เงินอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดิน
- (๓) รายได้จากทรัพย์สินหรือกิจการอื่น
- (๔) ทรัพย์สินที่มรดกบริจาคให้เพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์

มาตรา ๑๐ ให้รัฐมนตรีดำรงตำแหน่งสภานายกพิเศษแห่งสภานายความและมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ^๕

หมวด ๒

สมาชิกสภานายความ

มาตรา ๑๑ สมาชิกสภานายความได้แก่ ทนายความตามพระราชบัญญัติ^๕

มาตรา ๑๒ สิทธิและหน้าที่ของสมาชิกสภานายความ มีดังนี้

- (๑) แสดงความเห็นเป็นหนังสือเกี่ยวกับการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์หรืออำนาจหน้าที่ของสภานายความ โดยส่งไปยังคณะกรรมการ

สภาพนายความและในกรณีที่สมาชิกร่วมกันตั้งแต่ห้าสิบคนขึ้นไป เสนอให้คณะกรรมการสภาพนายความพิจารณาเรื่องใดที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์หรืออำนาจหน้าที่ของสภาพนายความ คณะกรรมการสภาพนายความต้องพิจารณาและแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้เสนอทราบโดยมิชักช้า

(๒) ชักถามเกี่ยวกับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไปของสภาพนายความ ในการประชุมใหญ่ของสภาพนายความ

(๓) เลือกหรือรับเลือกตั้งเป็นนายกหรือกรรมการสภาพนายความ

(๔) ผิดข้อไว้ซึ่งเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพและปฏิบัติตนตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติ^๕

มาตรา ๑๓ สมาชิกภาพของสมาชิกย่อมสิ้นสุดลงเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ขาดจากการเป็นนายความตามมาตรา ๔๔

หมวด ๓

คณะกรรมการสภาพนายความ

มาตรา ๑๔ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการสภาพนายความ” ประกอบด้วยผู้แทนกระทรวงยุติธรรมหนึ่งคนและผู้แทนนิติบัณฑิตยสภาหนึ่งคน เป็นกรรมการ และนายกและกรรมการอื่น

เล่ม ๑๐๒ ตอนที่ ๑๒๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๕ กันยายน ๒๕๒๘

อีกไม่เกินสิบสามคนซึ่งสมาชิกสภาทนายความทั่วประเทศได้เลือกตั้งขึ้น โดยกรรมการดังกล่าวไม่น้อยกว่าเก้าคนจะต้องมีสำนักงานประจำอยู่ตาม ภาครต่าง ๆ ตามพระราชกฤษฎีกาตั้งอธิบดีผู้พิพากษาภาค ภาคละหนึ่งคน

มาตรา ๑๕ ให้นายกแต่งตั้งกรรมการอื่นตามมาตรา ๑๔ เป็น อุปนายก เลขาธิการ นายทะเบียน เหนรัญญิก สวัสดิการ ประชาสัมพันธ์ และตำแหน่งอื่นตามความเหมาะสมด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการ โดยให้อำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดในข้อบังคับ

มาตรา ๑๖ ให้นายกและกรรมการที่ได้รับเลือกตั้งมีวาระการดำรง ตำแหน่งสามปี แต่จะดำรงตำแหน่งเกินกว่าสองวาระติดต่อกันมิได้

มาตรา ๑๗ ทนายความที่ได้จดทะเบียนและรับใบอนุญาตก่อนวัน เลือกตั้งนายก หรือกรรมการ ไม่น้อยกว่าสามสิบวันมีสิทธิเลือกตั้งนายก และหรือกรรมการ

ทนายความผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกหรือกรรมการจะต้องเป็น ผู้ซึ่งได้จดทะเบียน และรับใบอนุญาตมาแล้วรวมกันไม่น้อยกว่าห้าปีก่อน วันเลือกตั้งนายกหรือกรรมการ

มาตรา ๑๘ การเลือกตั้งนายกและกรรมการตามมาตรา ๑๔ ทนายความต้องมาใช้สิทธิด้วยตนเองโดยการลงคะแนนลับ

ทนายความที่มีสำนักงานอยู่ ณ จังหวัดใด ให้ออกเสียงลงคะแนน ที่จังหวัดนั้นหรือจะไปออกเสียงลงคะแนนในที่ประชุมใหญ่ก็ได้

หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งนายกและกรรมการ ให้เป็นไปตาม ที่กำหนดในข้อบังคับ

เล่ม ๑๐๒ ตอนที่ ๑๒๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๕ กันยายน ๒๕๒๘

มาตรา ๑๕ ให้คณะกรรมการมรรยาททนายความมีอำนาจหน้าที่ควบคุมการเลือกตั้งนายกและกรรมการให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับ

มาตรา ๒๐ เมื่อมีพฤติการณ์แสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการ นายกหรือกรรมการคนใดคนหนึ่งกระทำความผิดวัตถุประสงค์ของสภาทนายความหรือกระทำการอันเป็นการเสื่อมเสียอย่างร้ายแรงแก่สภาทนายความ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้คณะกรรมการ นายกหรือกรรมการคนนั้นออกจากตำแหน่งได้

ในกรณีที่รัฐมนตรีมีคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งผู้แทนกระทรวงยุติธรรมหนึ่งคน ผู้แทนเนติบัณฑิตยสภาซึ่งเป็นข้าราชการอยู่การหนึ่งคน และซึ่งเป็นทนายความหนึ่งคน กับทนายความนอกสภาคณะกรรมการสอบสวน คณะกรรมการสอบสวนต้องรับทำการสอบสวนให้แล้วเสร็จโดยเร็ว แล้วเสนอสำนวนการสอบสวนพร้อมทั้งความเห็นต่อรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการ

คำสั่งของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๒๑ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวรรค นายกหรือกรรมการซึ่งได้รับเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งเป็นการเฉพาะตัว เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกหรือกรรมการตามมาตรา ๑๓ วรรคสอง

เล่ม ๑๐๒ ตอนที่ ๑๒๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๕ กันยายน ๒๕๒๘

(๔) รัฐมนตรีมีคำสั่งให้ออกจากตำแหน่งเป็นการเฉพาะตัวตามมาตรา ๒๐

(๕) ขาดจากการเป็นทนายความตามมาตรา ๔๔

(๖) เป็นผู้มั่วสุมทพผลภพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๗) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้เป็นผู้คลุ้มคลั่ง หรือ

(๘) ต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

มาตรา ๒๒ ในกรณีที่คณะกรรมการทั้งคณะพ้นจากตำแหน่งและยังไม่มี การเลือกตั้งคณะกรรมการใหม่ ให้คณะกรรมการนั้นปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าคณะกรรมการใหม่จะเข้ารับหน้าที่วันแต่กรณีที่รัฐมนตรีมีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๐ ให้คณะกรรมการมรยาททนายความปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการที่พ้นจากตำแหน่งนั้นไปพลางก่อนจนกว่าคณะกรรมการใหม่จะเข้ารับหน้าที่โดยให้ประธานคณะกรรมการมรยาททนายความปฏิบัติหน้าที่นายก

ในการปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนระหว่างที่คณะกรรมการใหม่ยังไม่ได้เข้ารับหน้าที่คณะกรรมการที่พ้นจากตำแหน่งหรือคณะกรรมการมรยาททนายความ แล้วแต่กรณี มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๒๑ (๑) เฉพาะกิจการที่มีลักษณะต่อเนื่องและเท่าที่จำเป็นเพื่อให้งานประจำของคณะกรรมการดำเนินไปได้โดยไม่เป็นที่เสียหายหรือหยุดชะงัก กับจัดการเลือกตั้งคณะกรรมการใหม่ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการเดิมนั้นพ้นจากตำแหน่ง โดยจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้น เพื่อช่วยเหลือจัดการเลือกตั้งดังกล่าวด้วยก็ได้

มาตรา ๒๓ เมื่อนายกหรือกรรมการซึ่งได้รับเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระให้เลือกตั้งนายกหรือกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ทำเนียบนายกหรือกรรมการนั้นว่างลง เว้นแต่วาระที่เหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

ให้ผู้ซึ่งเป็นนายกหรือกรรมการซึ่งได้รับเลือกตั้งแทนนั้น อยู่ในตำแหน่งตามวาระของนายกหรือกรรมการซึ่งตนแทน

มาตรา ๒๔ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม และให้นายกหรือผู้รักษาการแทนเป็นประธานในที่ประชุม

มติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนนถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่นายกพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ หรือนายกไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้อุปนายกเป็นผู้รักษาการแทน ถ้าอุปนายกพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ หรืออุปนายกไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้คณะกรรมการเลือกกรรมการคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาการแทน

มาตรา ๒๖ สถานายกพิเศษหรือผู้แทนจะเข้าฟังการประชุมและชี้แจงแสดงความเห็นในที่ประชุมคณะกรรมการ หรือจะส่งความเห็นเป็นหนังสือไปยังสภาทนายความในเรื่องใด ๆ ก็ได้แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

เล่ม ๑๐๒ ตอนที่ ๑๒๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๕ กันยายน ๒๕๒๘

มาตรา ๒๓ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) บริหารกิจการของสภานายความตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด
ในมาตรา ๗

(๒) แต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อกิจการหรือพิจารณาเรื่อง
ต่าง ๆ อันอยู่ในขอบเขตแห่งวัตถุประสงค์ของสภานายความ เว้นแต่
กิจการซึ่งมีลักษณะหรือสภาพที่ไม่อาจมอบหมายให้กระทำการแทนกันได้

(๓) ออกข้อบังคับสภานายความเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ตามที่
กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และข้อบังคับว่าด้วย

(ก) การเป็นสมาชิกและการขาดจากสมาชิกของสภา
นายความ

(ข) การเรียกเก็บและชำระค่าบำรุงและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ

(ค) การแจ้งย้ายสำนักงานของนายความ

(ง) การประชุมคณะกรรมการและคณะกรรมการ

(จ) เรื่องอื่น ๆ อันอยู่ในขอบเขตแห่งวัตถุประสงค์ของสภา
นายความ หรืออยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภานายความตามกฎหมายอื่น
รวมทั้งการแต่งตั้ง การบังคับบัญชาการรักษาวินัย และการออกจาก
ตำแหน่งของพนักงานสภานายความ

มาตรา ๒๔ ข้อบังคับนั้นเมื่อได้รับความเห็นชอบจากสภานายก
พิเศษ และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๒๕ ให้นายกเสนอร่างข้อบังคับต่อสภานายกพิเศษโดย
ไม่ชักช้า สภานายกพิเศษอาจยับยั้งร่างข้อบังคับนั้นได้พร้อมทั้งแสดง

เหตุผลโดยแจ้งชัด ในกรณีที่มีได้มีการยับยั้งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่
ได้รับร่างข้อบังคับที่นายกเสนอ ให้ถือว่าสภานายกพิเศษให้ความเห็นชอบ
ในร่างข้อบังคับนั้น

มาตรา ๓๐ ถ้าสภานายกพิเศษยับยั้งร่างข้อบังคับใด ให้คณะ
กรรมการประชุมพิจารณาอีกครั้งหนึ่งโดยพิจารณาเหตุผลของสภานายก
พิเศษประกอบด้วย ในการประชุมนี้ ถ้าเสียงยืนยันถึงสองในสามของ
จำนวนกรรมการทั้งคณะ ให้นายกเสนอร่างข้อบังคับนั้นต่อสภานายกพิเศษ
อีกครั้งหนึ่ง ถ้าสภานายกพิเศษไม่ให้ความเห็นชอบในร่างข้อบังคับหรือ
ไม่คืนร่างข้อบังคับนั้นมาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบังคับที่
นายกเสนอ ให้นายกดำเนินการประกาศใช้ข้อบังคับนั้นในราชกิจจา
นุเบกษาต่อไปได้

มาตรา ๓๑ หมายความว่าไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนมีสิทธิเสนอขอให้
คณะกรรมการพิจารณาแก้ไขข้อบังคับได้

มาตรา ๓๒ ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้นายกมีอำนาจ
กระทำการแทนสภานายกความ แต่นายกจะมอบหมายเป็นหนังสือให้
กรรมการอื่นกระทำการแทนตนเฉพาะในกิจการใดก็ได้

หมวด ๔

การขอจดทะเบียนและรับใบอนุญาตให้เป็นทนายความ

มาตรา ๓๓ ห้ามมิให้ผู้ซึ่งไม่ได้จดทะเบียนและรับใบอนุญาต หรือ
ผู้ซึ่งขาดจากการเป็นทนายความหรือต้องห้ามทำการเป็นทนายความว่าความ

เล่ม ๑๐๒ ตอนที่ ๑๒๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๕ กันยายน ๒๕๒๘

ในศาล หรือแต่งฟ้อง คำให้การ ฟ้องอุทธรณ์ แก้อุทธรณ์ ฟ้องฎีกา
ฎีกา คำร้อง หรือคำแถลงอันเกี่ยวแก่การพิจารณาคดีในศาลให้แก่บุคคล
อื่น หนึ่งวันแต่จะได้กระทำในฐานะเป็นข้าราชการผู้ปฏิบัติการตามหน้าที่
หรือเป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ องค์การของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ
ผู้ปฏิบัติการตามหน้าที่หรือมีอำนาจหน้าที่กระทำได้โดยบทบัญญัติแห่ง
กฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความหรือกฎหมายอื่น

มาตรา ๓๔ การขอจดทะเบียนและรับใบอนุญาต การรับจด
ทะเบียนและออกใบอนุญาตการต่ออายุใบอนุญาต และการขอบอกเลิก
จากการเป็นทนายความ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดใน
กฎกระทรวง

มาตรา ๓๕ ผู้ขอจดทะเบียนและรับใบอนุญาตต้องมีคุณสมบัติดัง
ต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) อายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ในวันยื่นคำขอจดทะเบียนและรับ
ใบอนุญาต

(๓) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรืออนุปริญญาทางนิติ
ศาสตร์ หรือประกาศนียบัตรในวิชานิติศาสตร์ ซึ่งเทียบได้ไม่ต่ำกว่า
ปริญญาตรีหรืออนุปริญญาจากสถาบันการศึกษาซึ่งสภาทนายความเห็นว่า
สถาบันการศึกษานั้นมีมาตรฐานการศึกษาที่ผู้ได้รับปริญญาตรีหรืออน
ุปริญญาหรือประกาศนียบัตรควรเป็นทนายความได้ และเป็นสมาชิกแห่ง
เนติบัณฑิตยสภา

เล่ม ๑๐๒ ตอนที่ ๑๒๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๕ กันยายน ๒๕๒๘

(๔) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่อง ในศีลธรรมอันดีและไม่ใช่ผู้ได้กระทำการใดซึ่งแสดงให้เห็นว่าไม่น่าไว้วางใจในความซื่อสัตย์สุจริต

(๕) ไม่อยู่ในระหว่างต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

(๖) ไม่เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในคดีที่คณะกรรมการเห็นว่าจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ

(๗) ไม่เป็นบุคคลผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ล้มละลาย

(๘) ไม่เป็นโรคติดต่อซึ่งเป็นทรงเกี่ยงแก่สังคม

(๙) ไม่เป็นผู้กายพิการหรือจิตบกพร่องอันเป็นเหตุให้เป็นผู้หย่อนสมรรถภาพในการประกอบอาชีพนายความ

(๑๐) ไม่เป็นข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีเงินเดือนและตำแหน่งประจำเว้นแต่ข้าราชการการเมือง

(๑๑) ไม่เป็นผู้ต้องห้ามมิให้ยื่นคำขอจดทะเบียนและรับใบอนุญาตตามมาตรา ๓๑

มาตรา ๓๖ ภายใต้บังคับมาตรา ๓๕ เมื่อคณะกรรมการได้รับคำขอจดทะเบียนและรับใบอนุญาตแล้ว เห็นว่าผู้ยื่นคำขอมีคุณสมบัติตามมาตรา ๓๕ ให้คณะกรรมการพิจารณารับจดทะเบียนและออกใบอนุญาตให้ผู้ยื่นคำขอโดยเร็ว

ในกรณีที่คณะกรรมการไม่รับจดทะเบียนและออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ยื่นคำขอคณะกรรมการต้องแสดงเหตุผลของการไม่รับจดทะเบียนและ

เล่ม ๑๐๒ ตอนที่ ๑๒๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๕ กันยายน ๒๕๒๘

ออกใบอนุญาตดังกล่าวไว้โดยชัดแจ้งในกรณีเช่นผู้ยื่นคำขอมีสิทธิอุทธรณ์
การไม่รับจดทะเบียนและออกใบอนุญาตของสภานายความต่อสภานายก
พิเศษได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับ

คำวินิจฉัยของสภานายกพิเศษให้เป็นที่สุด

มาตรา ๓๑ ให้ผู้ได้จดทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นทนายความ
หรือผู้ได้รับการต่ออายุใบอนุญาตแล้วเป็นสมาชิกสภานายความ

มาตรา ๓๒ ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนและรับใบอนุญาต
เป็นทนายความเป็นผู้ไม่เคยเป็นทนายความ หรือไม่เคยดำรงตำแหน่ง
เป็นผู้พิพากษา ตุลาการศาลทหาร พนักงานอัยการ อัยการทหารหรือ
ทนายความตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหารมาก่อน คณะกรรมการ
จะรับจดทะเบียนและออกใบอนุญาตให้ก็ต่อเมื่อผู้ยื่นคำขอได้ผ่านการฝึก
อบรมมรรยาททนายความ หลักปฏิบัติเบื้องต้นในการว่าความ และการ
ประกอบวิชาชีพทางกฎหมายแล้ว เว้นแต่ผู้ยื่นคำขอจะได้รับการฝึกหัด
งานในสำนักงานทนายความมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

เมื่อเห็นเป็นการสมควร คณะกรรมการจะสั่งยกเว้นให้ผู้ยื่นคำขอ
จดทะเบียนและรับใบอนุญาตซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในข้อบังคับ
ไม่ต้องเข้ารับการฝึกอบรมตามวรรคหนึ่งก็ได้

การฝึกอบรมตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักสูตร วิธีการ และ
ระยะเวลาที่กำหนดในข้อบังคับ

มาตรา ๓๓ ใบอนุญาตให้มียอายุใช้ได้เป็นเวลาสองปีนับแต่วันออก
ใบอนุญาต เว้นแต่ใบอนุญาตประเภทที่เสียค่าธรรมเนียมในอัตราตลอดชีพ
ให้มียอายุตลอดชีพของผู้ได้รับใบอนุญาต

ทนายความผู้ใดที่ใบอนุญาตมีอายุใช้ได้เป็นเวลาสองปี หาก
ประสงค์จะทำการเป็นทนายความต่อไป ให้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต
ภายในเก้าสิบวันก่อนวันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ การต่ออายุใบอนุญาตคราว
หนึ่งให้ใช้ได้สองปีนับแต่วันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ

ในกรณีที่คณะกรรมการไม่ต่ออายุใบอนุญาตให้ ให้นำบทบัญญัติ
มาตรา ๓๖ วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของ
สภานายกพิเศษให้เป็นที่สุด

มาตรา ๔๐ ทนายความที่ขาดต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๓๕
วรรคสอง มีสิทธิได้รับการต่ออายุใบอนุญาต หากได้ยื่นคำขอต่ออายุ
ใบอนุญาตภายในเวลาไม่เกินหกสิบวันนับแต่วันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุและ
ยอมชำระเงินค่าธรรมเนียมเพิ่มร้อยละสิบของค่าธรรมเนียมสำหรับใบ
อนุญาตนั้น

มาตรา ๔๑ ใบอนุญาตให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในข้อบังคับ
โดยอย่างน้อยต้องมีชื่อนี้ เดือน ปี เกิด ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน ที่ตั้ง
สำนักงาน รูปถ่ายของผู้ถือใบอนุญาต เลขหมายใบอนุญาต วันออกใบ
อนุญาต และวันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ

ในกรณีที่ใบอนุญาตสูญหายหรือชำรุดเสียหายในสาระสำคัญ ให้
ผู้รับใบอนุญาตยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตภายในสามสิบวันนับแต่วันที่
ทราบการสูญหายหรือชำรุดเสียหาย

มาตรา ๔๒ ทนายความต้องมีสำนักงานที่จัดทะเบียนเพียงแห่ง
เดียวตามที่ระบุไว้ในคำขอจดทะเบียนและรับใบอนุญาต หรือตามที่ได้
แจ้งย้ายสำนักงานต่อนายทะเบียนทนายความในภายหลัง

ให้นายทะเบียนนายความจัดแจ้งสำนักงานนายความตามวรรค
หนึ่งไว้ในทะเบียนนายความ

มาตรา ๔๓ เมื่อปรากฏต่อคณะกรรมการว่า นายความผู้ใดเป็น
ผู้ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๓๕ ไม่ว่าจะขาดคุณสมบัติก่อนหรือหลังจาก
จดทะเบียนและรับใบอนุญาต ให้นายความผู้นั้นพ้นสภาพการเป็น
นายความ และให้คณะกรรมการจำหน่ายชื่อนายความผู้นั้นออกจาก
ทะเบียนนายความ

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่นายความผู้ต้องโทษจำคุก
ตามคำพิพากษาถึงที่สุดหลังจากนายความผู้นั้นได้จดทะเบียนและรับใบ
อนุญาตแล้ว

เมื่อมีการจำหน่ายชื่อนายความออกจากทะเบียนนายความตาม
วรรคหนึ่ง ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๖ วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม
และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของสภานายกพิเศษให้เป็นที่สุด

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๐ มาใช้บังคับแก่การจำหน่ายชื่อ
นายความออกจากทะเบียนนายความตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

มาตรา ๔๔ นายความขาดจากการเป็นนายความ เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ขอบอกเลิกจากการเป็นนายความ
- (๓) ขาดต่อใบอนุญาตตามมาตรา ๓๕ วรรคสอง
- (๔) ถูกจำหน่ายชื่อออกจากทะเบียนนายความตามมาตรา ๔๓

หรือ

- (๕) ถูกลบชื่อออกจากทะเบียนนายความตามมาตรา ๖๖ มาตรา

๖๗ มาตรา ๖๘ หรือมาตรา ๖๙

หมวด ๕

การประชุมใหญ่ของสหภาพความ

มาตรา ๔๕ การประชุมใหญ่ของสหภาพความ ได้แก่การ
ประชุมใหญ่สามัญประจำปี และการประชุมใหญ่วิสามัญ

มาตรา ๔๖ คณะกรรมการต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญ
ประจำปีละหนึ่งครั้งภายในเดือนเมษายนของทุกปี

มาตรา ๔๗ เมื่อมีเหตุอันสมควร คณะกรรมการจะจัดให้มีการ
ประชุมใหญ่วิสามัญเมื่อใดก็ได้

เมื่อสมาชิกมีจำนวนรวมกัน ไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนเข้าชื่อร้องขอ
เป็นหนังสือให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญ คณะกรรมการต้องจัดให้มีการ
ประชุมใหญ่วิสามัญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ เว้นแต่
คณะกรรมการเห็นว่าเรื่องที่ขอให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อพิจารณา
นั้นเป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับสหภาพความหรือไม่มีเหตุอันสมควรที่จะได้รับ
การพิจารณาโดยที่ประชุมใหญ่ของสหภาพความ

หนังสือร้องขอตามวรรคสองให้ระบุโดยชัดแจ้งว่าประสงค์ให้เรียก
ประชุมเพื่อพิจารณาเรื่องใดและด้วยเหตุอันสมควรอย่างไร

มาตรา ๔๘ ในกรณีที่คณะกรรมการไม่จัดให้มีการประชุมใหญ่
วิสามัญเมื่อคณะกรรมการได้รับคำร้องขอตามมาตรา ๔๗ วรรคสอง คณะ
กรรมการต้องแจ้งเหตุผลของการไม่จัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญ

เล่ม ๑๐๒ ตอนที่ ๑๒๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๕ กันยายน ๒๕๒๘

ดังกล่าวโดยชัดแจ้งไปยังสมาชิกคนใดคนหนึ่งซึ่งร่วมเข้าชื่อร้องขอภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ ในกรณีเช่นนั้นสมาชิกผู้ร่วมเข้าชื่อร้องขอนั้นทั้งหมดมีสิทธิร่วมเข้าชื่อคัดค้านการไม่จัดการประชุมใหญ่สามัญผู้นั้นต่อสภานายกพิเศษได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับ

คำวินิจฉัยของสภานายกพิเศษให้เป็นที่สุด และในกรณีที่สภานายกพิเศษมีคำวินิจฉัยเห็นชอบด้วยกับคำคัดค้านตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการจัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยจากสภานายกพิเศษ

มาตรา ๔๘ ในการประชุมใหญ่ของสภานายกความ ต้องมีสมาชิกเข้าร่วมประชุมด้วยตนเองไม่น้อยกว่าสามร้อยคนจึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าการประชุมคราวใดนายกไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้อุปนายกเป็นประธานในที่ประชุม ถ้านายกและอุปนายกไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้สมาชิกที่มาประชุมเลือกสมาชิกคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุมเฉพาะการประชุมคราวนั้น

มติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก สมาชิกคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงขาด

มาตรา ๕๐ ภายใต้บังคับของบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ การประชุมใหญ่ของสภานายกความให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับ

หมวด ๖

มรรยาทนายความ

มาตรา ๕๑ ทนายความต้องประพฤติตนตามข้อบังคับว่าด้วย
มรรยาทนายความ การกำหนดมรรยาทนายความให้สภานายความ
ตราเป็นข้อบังคับ

ทนายความผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับที่สภานายความ
ตราขึ้นตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าทนายความผู้นั้นประพฤติผิดมรรยาท
ทนายความ

มาตรา ๕๒ โทษผิดมรรยาทนายความมี ๓ สถาน คือ

(๑) ภาคทัณฑ์

(๒) ห้ามทำการเป็นทนายความที่กำหนดไม่เกินสามปี หรือ

(๓) ลบชื่อออกจากทะเบียนทนายความ

ในกรณีประพฤติผิดมรรยาทนายความเล็กน้อยและเป็นความผิด
ครั้งแรก ถ้าผู้มีอำนาจสั่งลงโทษตามมาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗ หรือมาตรา
๖๘ แล้วแต่กรณี เห็นว่ามีเหตุอันควรงดโทษ จะงดโทษให้โดยว่ากล่าว
ตักเตือน หรือให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือไว้ก่อนก็ได้

มาตรา ๕๓ ข้อบังคับว่าด้วยมรรยาทนายความ ต้องประกอบ
ด้วยข้อกำหนดดังต่อไปนี้

(๑) มรรยาทของทนายความต่อศาลและในศาล

(๒) มรรยาทของทนายความต่อตัวความ

- (๓) มรรยาทของนายความต่อนายความด้วยกัน
- (๔) มรรยาทของนายความต่อประชาชนผู้มีอรรถคดี
- (๕) มรรยาทเกี่ยวกับความประพฤติของนายความ
- (๖) การแต่งกายของนายความ และ
- (๗) การปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการมรรยาทนายความ
คณะกรรมการ หรือสภานายกพิเศษ แล้วแต่กรณี

หมวด ๓

คณะกรรมการมรรยาทนายความ

มาตรา ๕๔ ให้มีคณะกรรมการมรรยาทนายความประกอบด้วย
ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการมรรยาทนายความ
อื่นอีกไม่น้อยกว่าเจ็ดคนตามจำนวนที่คณะกรรมการกำหนด

ให้คณะกรรมการแต่งตั้งกรรมการมรรยาทนายความจากนาย
ความซึ่งมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นนายความมาแล้วรวมกันไม่น้อยกว่าสิบปี
- (๒) ไม่เคยถูกลงโทษฐานประพฤตินิยมมรรยาทนายความ หรือ
ถูกจำหน่ายชื่อออกจากทะเบียนนายความ

มาตรา ๕๕ การแต่งตั้งกรรมการมรรยาทนายความตามมาตรา
๕๔ จะสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบของสภานายกพิเศษ

มาตรา ๕๖ ให้นายกแจ้งการแต่งตั้งกรรมการมรรยาทนายความ
ตามมาตรา ๕๔ ต่อสภานายกพิเศษ โดยไม่ชักช้า ในกรณีที่สภานายก
พิเศษไม่แจ้งผลการพิจารณาให้ความเห็นชอบกลับมายังนายกภายใน
สามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการแต่งตั้ง ให้ถือว่าสภานายกพิเศษ
ให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งนั้น

ในกรณีที่สภานายกพิเศษแจ้งกลับมายังนายกภายในกำหนดเวลา
ตามวรรคหนึ่งว่าไม่ให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งคณะกรรมการมรรยาท
นายความหรือกรรมการมรรยาทนายความคนใดคนหนึ่ง ให้คณะ
กรรมการพิจารณาการแต่งตั้งนั้นใหม่อีกครั้งหนึ่ง ถ้าคณะกรรมการลงมติ
ยืนยันการแต่งตั้งเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวน
กรรมการทั้งคณะ ให้นายกแจ้งการแต่งตั้งนั้นต่อสภานายกพิเศษ ถ้าสภา
นายกพิเศษไม่ให้ความเห็นชอบหรือไม่แจ้งกลับภายในสิบห้าวันนับแต่
วันที่ได้รับแจ้งจากนายก ให้นายกดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการ
มรรยาทนายความ หรือกรรมการคนนั้นได้

มาตรา ๕๗ ประธานกรรมการมรรยาทนายความมีอำนาจหน้าที่
ควบคุมการพิจารณาคดีมรรยาทนายความให้เป็นไปโดยรวดเร็วและ
เที่ยงธรรม และมีอำนาจหน้าที่อื่น ๆ ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติ
หรือในข้อบังคับ

เมื่อประธานกรรมการมรรยาทนายความไม่อยู่หรือไม่สามารถ
ปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองประธานกรรมการมรรยาทนายความปฏิบัติหน้าที่
แทนประธานกรรมการมรรยาทนายความถ้าประธานกรรมการและ

รองประธานกรรมการมรรยาทนายความไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากประธานกรรมการปฏิบัติหน้าที่แทนประธานกรรมการมรรยาทนายความ

มาตรา ๕๔ กรรมการมรรยาทนายความมีวาระการดำรงตำแหน่งสามปีและอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินกว่าสองวาระติดต่อกันมิได้

ถ้าตำแหน่งว่างลงก่อนถึงกำหนดวาระ ให้คณะกรรมการดำเนินการแต่งตั้งซ่อมเว้นแต่วาระการอยู่ในตำแหน่งของกรรมการมรรยาทนายความจะเหลือไม่ถึงเก้าสิบวันคณะกรรมการจะไม่ดำเนินการแต่งตั้งซ่อมก็ได้ และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๕ และมาตรา ๕๖ มาใช้บังคับแก่การแต่งตั้งซ่อมโดยอนุโลม

กรรมการมรรยาทนายความซึ่งได้รับแต่งตั้งซ่อมให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงวาระของผู้ตนแทน

มาตรา ๕๕ ในกรณีที่คณะกรรมการมรรยาทนายความพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะและยังไม่มีกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการมรรยาทนายความใหม่ ให้คณะกรรมการมรรยาทนายความนั้นปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าคณะกรรมการมรรยาทนายความคณะใหม่จะเข้ารับหน้าที่

ให้คณะกรรมการแต่งตั้งกรรมการมรรยาทนายความใหม่ภายในหกสิบวันนับตั้งแต่วันที่คณะกรรมการมรรยาทนายความคณะเก่าพ้นจากตำแหน่ง

เล่ม ๑๐๒ ตอนที่ ๑๒๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๕ กันยายน ๒๕๒๘

มาตรา ๖๐ กรรมการรรมรยาทนายความพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ครบวาระ

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕๔ วรรคสอง หรือ

(๕) ขาดจากการเป็นทนายความตามมาตรา ๕๔

มาตรา ๖๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้กรรมการรรมรยาทนายความเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการคัดค้านผู้พิพากษาตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความแพ่ง มาใช้บังคับแก่กรรมการรรมรยาทนายความด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๖๒ คณะกรรมการรรมรยาทนายความมีอำนาจแต่งตั้งทนายความคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นอนุกรรมการหรือคณะทำงาน ให้กระทำการใดกิจการหนึ่งในขอบอำนาจของคณะกรรมการรรมรยาทนายความ เว้นแต่การวินิจฉัยขาดคดีรรมรยาทนายความ

มาตรา ๖๓ ในการพิจารณาคดีรรมรยาทนายความ ต้องมีกรรมการรรมรยาทนายความมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดยของคณะกรรมการรรมรยาทนายความจึงจะเป็นองค์ประชุม

ภายใต้บังคับมาตรา ๖๔ วรรคสาม และมาตรา ๖๕ วรรคสาม การประชุมปรึกษา หรือการวินิจฉัยขาดคดีรรมรยาทนายความของคณะ

เล่ม ๑๐๒ ตอนที่ ๑๒๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๕ กันยายน ๒๕๒๘

กรรมการมรรยาทนายความให้ถือตามเสียงข้างมาก แต่กรรมการมรรยาทนายความฝ่ายข้างน้อยมีสิทธิทำความเห็นแย้งได้

มาตรา ๖๔ บุคคลผู้ได้รับความเสียหายหรือทนายความมีสิทธิกล่าวหาทนายความว่าประพฤติดมรรยาทนายความ โดยทำคำกล่าวหาเป็นหนังสือยื่นต่อประธานกรรมการมรรยาทนายความ

สิทธิกล่าวหาทนายความตามวรรคหนึ่งเป็นอันสิ้นสุดลง เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้มสิทธิกล่าวหาหรือกรรมการมรรยาทนายความ และเมื่อรัฐผู้ประพฤติดแต่ต้องไม่เกินสามปีนับแต่วันประพฤติดมรรยาทนายความ

การถอนคำกล่าวหาที่ได้ยื่นตามวรรคหนึ่ง จะเป็นเหตุให้คดีมรรยาทนายความระงับก็ต่อเมื่อคณะกรรมการมรรยาทนายความมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการมรรยาทนายความที่มาประชุม อนุญาตให้ผู้กล่าวหาถอนคำกล่าวหาได้

มาตรา ๖๕ เมื่อได้รับคำกล่าวหาตามมาตรา ๖๔ วรรคหนึ่ง หรือเมื่อได้รับแจ้งจากศาล พนักงานอัยการ หรือพนักงานสอบสวน หรือเมื่อปรากฏแก่คณะกรรมการมรรยาทนายความว่ามีพฤติการณ์อันสมควรให้มีการสอบสวนมรรยาทนายความผู้ใด ให้คณะกรรมการมรรยาทนายความ แต่งตั้งทนายความไม่น้อยกว่าสามคนเป็นคณะกรรมการสอบสวน ทำการสอบสวน เพื่อการนี้ให้คณะกรรมการสอบสวนมีอำนาจเรียกบุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำ และมีหนังสือแจ้งให้บุคคลใด ๆ ส่งหรือจัดการส่งเอกสารหรือวัตถุเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวนได้

เมื่อคณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเสร็จแล้ว ให้เสนอเรื่องต่อประธานกรรมการมรรยาทนายความเพื่อพิจารณาสั่งการตามมาตรา ๖๖ ต่อไป

มาตรา ๖๖ ในการพิจารณาคดีมรรยาทนายความ คณะกรรมการมรรยาทนายความมีอำนาจสั่งจำคุก ทัณฑ์ขัง ทัณฑ์กักตวงหา หรือสั่งลงโทษหรือดำเนินการกับนายความที่ถูกกล่าวหาอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๕๒

มาตรา ๖๗ ในกรณีที่คณะกรรมการมรรยาทนายความมีคำสั่งตามมาตรา ๖๖ ให้ประธานกรรมการมรรยาทนายความส่งสำนวนคดีมรรยาทนายความนั้นไปยังนายภายในสามสิบวันนับแต่วันมีคำสั่ง ในกรณีเช่นนี้ให้คณะกรรมการทำการพิจารณาและจะสั่งขึ้น แก่ หรือกลับคำสั่งของคณะกรรมการมรรยาทนายความ รวมทั้งสั่งลงโทษ หรือดำเนินการกับนายความที่ถูกกล่าวหาอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๕๒ ตามที่เห็นสมควรได้ และก่อนที่จะมีคำสั่งดังกล่าวคณะกรรมการอาจสั่งให้คณะกรรมการมรรยาทนายความทำการสอบสวนเพิ่มเติมก็ได้

เมื่อนายกได้รับสำนวนคดีมรรยาทนายความตามวรรคหนึ่งแล้ว หากคณะกรรมการมิได้วินิจฉัยและแจ้งคำวินิจฉัยมายังประธานกรรมการมรรยาทนายความภายในหกสิบวันนับแต่วันได้รับสำนวน ให้ถือว่าคณะกรรมการมีคำสั่งขึ้นตามคำสั่งของคณะกรรมการมรรยาทนายความ เว้นแต่กรณีที่มีการสอบสวนเพิ่มเติม ระยะเวลาหกสิบวันให้นับตั้งแต่วันที่ได้รับสำนวนการสอบสวนเพิ่มเติม

เล่ม ๑๐๒ ตอนที่ ๑๒๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๕ กันยายน ๒๕๒๘

คำสั่งของคณะกรรมการกฤษฎีกาให้จำหน่ายคดี หรือยกคำกล่าวหาตามวรรคหนึ่ง หรือวรรคสองให้เป็นที่สุด

มาตรา ๖๘ หมายความว่าผู้ซึ่งถูกสั่งลงโทษหรือดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๕๒ อาจอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อสภานายกพิเศษได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่ง ในกรณีเช่นนั้นให้สภานายกพิเศษทำการพิจารณาและมีคำสั่ง และให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้บังคับแก่การพิจารณาและการมีคำสั่งของสภานายกพิเศษโดยอนุโลม

คำสั่งของสภานายกพิเศษให้เป็นที่สุด

มาตรา ๖๙ เมื่อทนายความผู้ใดต้องรับโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุด เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ให้ศาลชั้นต้นที่อ่านคำพิพากษาลงโทษนั้น มีหนังสือแจ้งการต้องโทษจำคุกของทนายความผู้นั้นให้ประธานกรรมการมรรยาททนายความทราบ

เมื่อได้รับหนังสือแจ้งตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ประธานกรรมการมรรยาททนายความ เสนอเรื่องให้คณะกรรมการมรรยาททนายความสั่งลงโทษทนายความผู้นั้นออกจากทะเบียนทนายความ แต่คณะกรรมการมรรยาททนายความจะไม่สั่งลงโทษทนายความผู้นั้นออกจากทะเบียนทนายความก็ได้ หากพิจารณาแล้วเห็นว่าการกระทำความผิดของทนายความผู้นั้นไม่เป็นการกระทำที่ชั่วร้าย ไม่เป็นการกระทำที่แสดงให้เห็นว่าทนายความผู้นั้นไม่น่าไว้วางใจในความซื่อสัตย์สุจริต และไม่เป็นการกระทำที่เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ

คำสั่งไม่ลบชื่อทนายความผู้กระทำความผิดออกจากทะเบียนทนายความตามวรรคสองต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดของคณะกรรมการมรรยาททนายความ

คำสั่งลบชื่อหรือไม่ลบชื่อทนายความออกจากทะเบียนทนายความตามวรรคสองให้ประธานกรรมการมรรยาททนายความแจ้งต่อนายกภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีคำสั่ง และให้คณะกรรมการทำการพิจารณา และจะสั่งขึ้น หรือกลับคำสั่งของคณะกรรมการมรรยาททนายความก็ได้

มาตรา ๗๐ เมื่อมีคำสั่งอันถึงที่สุดลงโทษทนายความที่ประพฤติผิดมรรยาททนายความ หรือมีคำสั่งลบชื่อทนายความออกจากทะเบียนทนายความ ให้นายทะเบียนทนายความจดแจ้งคำสั่งนั้นไว้ในทะเบียนทนายความและแจ้งคำสั่งนั้นให้ทนายความผู้ถูกกล่าวหาและผู้กล่าวหาทราบ

ในกรณีที่คำสั่งตามวรรคหนึ่งเป็นคำสั่งห้ามทำการเป็นทนายความ หรือคำสั่งลบชื่อออกจากทะเบียนทนายความ ให้นายทะเบียนทนายความแจ้งคำสั่งนั้นให้ศาลทั่วราชอาณาจักรและเนติบัณฑิตยสภาทราบด้วย

มาตรา ๗๑ บุคคลที่ถูกลบชื่อออกจากทะเบียนทนายความจะขอจดทะเบียนและรับใบอนุญาตอีกมิได้ เว้นแต่เวลาได้ผ่านพ้นไปแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับแต่วันที่ถูกลบชื่อ

มาตรา ๗๒ ภายใต้บังคับของบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการประชุมปรึกษา การสอบสวน การพิจารณา และการวินิจฉัยขาดคดีมรรยาททนายความ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับ

หมวด ๘

กองทุนสวัสดิการนายความ

มาตรา ๗๓ ให้มีกองทุนสวัสดิการนายความ ประกอบด้วย

- (๑) เงินที่สภานายความจัดสรรให้เป็นประจำปี
- (๒) ทรัพย์สินที่ผู้บริจาคให้ และ
- (๓) ดอกผลของ (๑) และ (๒)

นายความที่ได้รับความเดือดร้อนหรือทายาทของนายความที่ถึงแก่ความตายซึ่งได้รับความเดือดร้อน มีสิทธิขอรับการสงเคราะห์จากเงินกองทุนสวัสดิการนายความโดยยื่นคำขอต่อสวัสดิการสภานายความ

การสงเคราะห์ การเก็บรักษา และการจ่ายเงินสวัสดิการนายความให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับ

หมวด ๙

การช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย

มาตรา ๗๔ ให้มีคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย ประกอบด้วยนายก อุปนายก เลขานุการ และบุคคลอื่นอีกไม่เกินแปดคนที่คณะกรรมการแต่งตั้งจากผู้ที่เป็นนายความมาแล้วรวมกันไม่น้อยกว่าสิบปี

ให้นายกเป็นประธานกรรมการ อุปนายกเป็นรองประธานกรรมการ และเลขานุการเป็นเลขานุการ

มาตรา ๑๕ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๘ และมาตรา ๖๐ มาใช้บังคับแก่กรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายที่คณะกรรมการแต่งตั้งตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง โดยอนุโลม

มาตรา ๑๖ คณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้การช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายตามมาตรา ๑๕
- (๒) เก็บรักษาและจ่ายเงินกองทุนช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายตามมาตรา ๑๗

(๓) อำนาจหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับ

มาตรา ๑๗ ให้มีกองทุนช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายประกอบด้วย

(๑) เงินที่สภานายความจัดสรรให้เป็นประจำเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของเงินรายได้ของสภานายความตามมาตรา ๕ (๑) ของปีที่ล่วงมา

(๒) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

(๓) ทรัพย์สินที่ผู้มีบริจาคให้ และ

(๔) ดอกผลของ (๑) (๒) และ (๓)

มาตรา ๑๘ ประชาชนผู้มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายต้องเป็นผู้ยากไร้และไม่ได้รับความเป็นธรรม

มาตรา ๑๙ การช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย ได้แก่

(๑) การให้คำปรึกษา หรือแนะนำเกี่ยวกับกฎหมาย

เล่ม ๑๐๒ ตอนที่ ๑๒๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๕ กันยายน ๒๕๒๘

(๒) การรำนัฏการมสัฏญญา

(๓) การจัฏหาทนายความว่าต่างแก้ต่าง

คณการมการช่วยเหลืประชาชนทางกฏหมายจะจัฏให้มัทนายความประจัคคณการมการช่วยเหลืประชาชนทางกฏหมายเพื้ทำหน้าทให้ความช่วยเหลืดังกล่าวด้วยกได้ โดยให้ได้รับค่าตอบแทนตามทกำหนดในข้อบ้งคั้

มาตรา ๘๐ เมื้มีการประชุมใหญ่สามัญประจัปีของสภาทนายความ คณการมการช่วยเหลืประชาชนทางกฏหมายต้องมัทหนังสือแจ้งให้ทประชุมทราบถึงเงินกองทุนช่วยเหลืประชาชนทางกฏหมายทยังเหลือยู่ งบคณและรายรับรายจ่ายของการช่วยเหลืประชาชนทางกฏหมายในรอนบที่ผ่านมาซึ่งมัทรับรองของผู้สอบบัญชัสภาทนายความ รวมทั้งผลงานและอุปสรรคข้อขัดข้องของการช่วยเหลืประชาชนทางกฏหมายในรอนบที่ผ่านมา

ให้ประธานการมการช่วยเหลืประชาชนทางกฏหมายส่งสำเนาหนังสือแจ้งให้ทประชุมทราบตามวรรคหนึ่ง ไปยังรัฐมนตรีเพื้ทราบด้วย

มาตรา ๘๑ ภายใต้งคั้ของบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ การประชุมของคณการมการช่วยเหลืประชาชนทางกฏหมาย การรับเงิน การจ่ายเงิน และการเก็บรักษาเงินกองทุนช่วยเหลืประชาชนทางกฏหมาย การดำเนินการช่วยเหลืประชาชนทางกฏหมายให้เบ็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการทกำหนดในข้อบ้งคั้

หมวด ๑๐

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๘๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๓ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง ซึ่งให้มาเพื่อให้ถ้อยคำหรือให้ส่งหรือจัดการส่งเอกสารหรือวัตถุใดหรือมาตามหนังสือเรียกแล้วแต่ไม่ยอมให้ถ้อยคำ โดยปราศจากเหตุอันสมควร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๘๔ ให้ผู้ที่ได้จดทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นทนายความชั้นหนึ่งหรือชั้นสองอยู่แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นผู้ได้จดทะเบียนและรับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ถือว่าใบอนุญาตเป็นทนายความนั้น ๆ เป็นใบอนุญาตที่ได้ออกให้ตามพระราชบัญญัตินี้ แต่ให้มีอายุใช้ได้จนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ของปีที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้ผู้ซึ่งขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๓๕ (๓) ที่ได้จดทะเบียนและรับใบอนุญาตหรือเคยจดทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นทนายความชั้นสอง

เล่ม ๑๐๒ ตอนที่ ๑๒๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๕ กันยายน ๒๕๒๘

อยู่แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับมีสิทธิขอต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๓๕ และมาตรา ๔๐ หรือขอจดทะเบียนและรับใบอนุญาตได้ และให้ถือว่าผู้นั้นเป็นทนายความตามพระราชบัญญัตินี้

ให้นำบทบัญญัติตามมาตรา ๓๕ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) และ (๑๑) มาใช้บังคับแก่ทนายความตามวรรคสองด้วย

มาตรา ๘๕ ให้เนติบัณฑิตยสภาส่งมอบทะเบียนทนายความและบรรดาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจดทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นทนายความ การต่ออายุใบอนุญาตเป็นทนายความและการควบคุมมรรยาททนายความ เว้นแต่สำนวนคดีมรรยาททนายความที่ยังค้างพิจารณาอยู่ให้แก่สภานายความภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๘๖ ให้คณะกรรมการออกข้อบังคับว่าด้วยมรรยาททนายความตามมาตรา ๕๓ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ในระหว่างที่คณะกรรมการยังมิได้ออกข้อบังคับว่าด้วยมรรยาททนายความตามวรรคหนึ่งให้ถือว่าบทบัญญัติตามมาตรา ๑๒ (๑) (๒) (๓) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติทนายความ พุทธศักราช ๒๔๗๓ และข้อบังคับของเนติบัณฑิตยสภาว่าด้วยมรรยาททนายความและการแต่งกายของทนายความที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นเสมือนข้อบังคับว่าด้วยมรรยาททนายความตามพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะมีข้อบังคับว่าด้วยมรรยาททนายความตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๘๗ ให้มีคณะกรรมการมรรยาททนายความตามมาตรา ๕๔ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ให้มีข้อบังคับว่าด้วยมรรยาททนายความตามมาตรา ๘๖ วรรคหนึ่ง

เล่ม ๑๐๒ ตอนที่ ๑๒๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๕ กันยายน ๒๕๒๘

ให้บรรดาคดีมรรยาทนายความที่ค้างพิจารณาอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และคดีมรรยาทนายความที่เกิดขึ้นในขณะที่ยังไม่มีคณะกรรมการมรรยาทนายความตามวรรคหนึ่งอยู่ในบังคับของบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยทนายความที่ใช้อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ จนกว่าจะเสร็จการ

เพื่อประโยชน์แห่งบทบัญญัติวรรคสอง ให้คณะกรรมการมรรยาทนายความและบุคคล ซึ่งมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับคดีมรรยาทนายความอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หรือที่จะได้รับการแต่งตั้งเพื่อการปฏิบัติตามบทบัญญัติวรรคสอง มีอำนาจกระทำการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยทนายความที่ใช้อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะเสร็จการ

มาตรา ๘๘ ในวาระเริ่มแรกให้รัฐมนตรีแต่งตั้งทนายความซึ่งมีคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นกรรมการตามมาตรา ๑๗ วรรคสอง จำนวนสิบห้าคน ซึ่งในจำนวนนั้นต้องเป็นกรรมการบริหารของสมาคมทนายความแห่งประเทศไทยไม่น้อยกว่าหนึ่งในสาม เป็นคณะกรรมการตามมาตรา ๑๔ ทั้งนี้ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๘๙ ให้คณะกรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งตามมาตรา ๘๘ เลือกและแต่งตั้งกรรมการด้วยตนเองคนหนึ่งเป็นนายกตามมาตรา ๑๔ ทั้งนี้ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รัฐมนตรีแต่งตั้ง

ฉบับพิเศษ หน้า ๓๔

เล่ม ๑๐๒ ตอนที่ ๑๒๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๕ กันยายน ๒๕๒๘

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งจัดให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการ
ตามมาตรา ๑๔ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ป. ตีนสุตานนท์

นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียม

(๑) การจดทะเบียนเป็นทนายความ	๘๐๐ บาท
(๒) การรับใบอนุญาตให้เป็นทนายความตลอดชีพ	ฉบับละ ๔,๐๐๐ บาท
(๓) การรับใบอนุญาตให้เป็นทนายความสองปี	ฉบับละ ๘๐๐ บาท
(๔) การต่ออายุใบอนุญาตให้เป็นทนายความ	ฉบับละ ๘๐๐ บาท
(๕) การออกใบแทนใบอนุญาตให้เป็น
ทนายความ	ฉบับละ ๑๐๐ บาท

เล่ม ๑๐๒ ตอนที่ ๑๒๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๕ กันยายน ๒๕๒๘

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่กฎหมายว่าด้วยทนายความได้ใช้บังคับมานานแล้วและมีบทบัญญัติบางประการที่สมควรปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมเพื่อควบคุมและส่งเสริมการประกอบอาชีพทนายความ เช่น ให้มีสภาทนายความเพื่อควบคุมมรรยาทของทนายความ ให้มีกองทุนสงเคราะห์ทนายความเพื่อช่วยเหลือทนายความ เป็นต้น และสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายโดยตรง เพื่อให้การช่วยเหลือประชาชนผู้ยากไร้สามารถกระทำได้อย่างกว้างขวางและทันกับความต้องการ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้